

úpadce jeho volné disposici, podle odstavce druhého uvedeného §u přechází správa úpadkového jmění na orgány úpadkového řízení najmě na správce podstaty a podle téhož odstavce §u 1 konk. ř. jest jmění úpadkové podstaty použiti k uspokojení osobních věřitelů úpadkového dlužníka. K tomuto posléz uvedenému cíli ukládá se v §u 115 konk. ř. správci podstaty, by jmění podstaty zpeněžil. Ku jmění úpadkové podstaty patří též živnostenské oprávnění, neboť tato, jak plyne z ustanovení §§ 331 a 340 ex. ř., z exekuce vyloučena nejsou. Patří tedy k úpadkové podstatě též hostinská koncese a platí ohledně ní, totiž její správy a zpeněžení, co v tom směru obecně uvedeno o jmění úpadkové podstaty, tudíž její správa a zpeněžení náleží orgánům úpadkového řízení, najmě správci podstaty. Podle §§ 115 a 118 konk. ř. má sice, pokud možno, o zamýšleném zcizení slyšen býti úpadce, ale jeho souhlas nebo nesouhlas rozhodný není. Z toho plyne, že také nesouhlas dlužnice Marie M-ové se vzdáním se její koncese, kterým koncese má býti zpeněžena, není rozhodným a rekursní soud čině navržené zpeněžení koncese jejím vzdáním se odvislým od souhlasu dlužnice, učinil tak neprávem. Zdali živnostenský úřad vzdání se koncese bez souhlasu její majitelky správcem podstaty uzná a ji přijme, jest věcí tohoto úřadu a dotyčného řízení. Podle uvedeného a ježto jiné překážky ohledně nařízeného způsobu zpeněžení s hlediska úpadkového řízení není, bylo k dovolacímu rekursu obnoviti usnesení prvního soudu, avšak bylo toto usnesení, protože jen podmíněčné vzdání se koncese bylo navrženo a patrně též úpadkovým komisařem míněno, upravit, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 5438.

Ve sporu o doplnění povinného dílu, zkráceného darováním, neplatí sice formálně pro odhad nemovitostí reální odhadní řád ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák., nicméně lze však při vyšetření odhadní ceny použiti jeho zásad.

Okolnosti rozhodné pro vyšetření odhadní ceny. Byla-li nemovitost postoupena s výhradou požívání pro postupitele, jest pro vyšetření ceny nemovitostí rozhodnou doba, kdy požívání postupitelovo přestalo. Nejde-li o čisté darování, nýbrž o právní jednání smíšené, nelze se domáhati vydání nemovitosti, nýbrž lze nárok na doplnění povinného dílu uspokojiti toliko penězi.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1925, Rv I 901/25.)

Zůstavitel, otec žalobcův, postoupil v únoru 1920 druhému svému synovi, žalovanému, mlýn i s pozemky za 10.000 Kč, vyhradiv si požívání všeho až do své smrti. V žalobě, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném, by za účelem doplnění povinného dílu o 28.700 Kč po otci, zemřelém v lednu 1924 vydal mlýn i s pozemky a svolil k veřejné dražbě těchto nemovitostí, čehož se může žalovaný sprostiti zaplacením 28.700 Kč. Procesní soud své stolice vyhověl žalobě potud, že uznal povinnost žalovaného, vydati nemovitosti ku krytí zkráceného povinného dílu 7.187 Kč a svoliti k jich dražbě, kte-

rýchžto povinností se může sprostiti zaplacením 7.187 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobcovu, k odvolání žalovaného změnil napadený rozsudek v ten rozum, že zamítl žalobu, pokud se domáhala vydání nemovitostí a svolení k jich dražbě a uznal žalovaného pouze povinným zaplatiti žalobci 4375 Kč.

Nejvyšší soud k dovolání obou stran zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Nižší stolice, majíce za to, že odhad jest nedostatečný, sáhly k vratkému prostředku ocenění dle domnělé nájemní činže a domnělé schopnosti objektu, poskytovati výživu, odvolací soud mimo to i k volné úvaze dle §u 273 c. ř. s. Proti tomu se obě dovolání ohražují, jenže žalovaný se spokojuje s posudkem znalců, kdežto žalobce domáhá se opakování znaleckého důkazu. Soudce má dle §u 362 druhý odstavec c. ř. s. znalecký posudek přezkoumati a vezme jej za základ rozhodnutí jen, je-li dostatečným. Nižším stolicím neviděl se odhad mlýna dostatečným, poněvadž prý znalci neudali jeho základ, ani zásady, podle nichž při výpočtu postupovali. Pak ale měly soudy v tom směru důkaz ten dáti doplniti, jak § 362 druhý odstavec c. ř. s. nařizuje. A skutečně jest posudek znalecký nedostatečným, neboť dle kterých předpisů bylo ceniti? Tuto otázku dlužno si nejprve uvědomiti. Neplatí tu ani předpisy reálného odhadního řádu ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák., jenž platí pro exekuční řízení a pak dle §u 33 pro konkursní řízení, a dle §u 272 nesp. říz. pro nesporné řízení, nýbrž jde o důkaz znalecký ve sporu (§ 351 c. ř. s.), pro nějž arci hmotné právo má, pokud jde právě o zásady, podle kterých odhadovati, dostatečné předpisy. Bylo beze vší pochyby odhadovati dle §u 305 obč. zák., to jest vyšetřiti obecnou řádnou cenu, ku které se dospěje, odhaduje-li se věc dle užitku, který se zřetelem k času a místu obyčejně a všeobecně poskytuje. Bylo by tedy bývalo především vyšetřiti a udati užitek z mlýna, pokud se týče z mlýnské živnosti v něm provozované, to jest vyšetřiti, kolik průměrně ročně se ve mlýně vzhledem k místním poměrům (množství zákazníkům), zařízení mlýna a vodní síle semele a co z toho počítati dlužno na čistý výtěžek, a podobně vypočítati čistý výtěžek ze zemědělského hospodářství a z chovu dobytka zvláště vzhledem k spojené s tím mlýnské živnosti, jež, jak známo, chovu dobytka napomáhá, při čemž přihlížeti dlužno ke stavu dobytka při smrti nebožtíka Václava K-a, jemuž užívání celé mlýnské usedlosti až do jeho smrti náleželo. Jak řečeno, neplatí tu sice formálně odhadní řád, ale přece dlužno upozorniti co do vyšetření rozhodných dat na § 17 odh. ř. Řád ten obsahuje zásady, spočívající na dlouhé a bohaté zkušenosti a mající všeobecnou platnost, protože se zakládají na logickém propracování §u 305 obč. zák., jenž jim jest východiskem, takže konečně i odhadní řád jest jen jeho provedením. Tím, že dlužno vyšetřiti čistý roční výtěžek, ovšem není řečeno, že by za všech okolností musila se vzíti za odhadní cenu zrovna suma, vyplývající z kapitalisování ročního čistého výtěžku, neboť zákon (§ 305 obč. zák.) zajisté má na mysli cenu prodejní, t. j. tu, za kterou objekty

toho druhu a té povahy za dané doby a vzhledem k danému místu se prodávají a kupují (obchodují) a v které tedy obecná cena nejlépe výrazu dochází, i mohou zajisté býti na snadě okolnosti, jež znemožňují docílení náležité ceny, řidčeji okolnosti, jež umožňují docílení vyšší ceny. Sám odhadní řád v §u 16 poslední odstavec s takovými úchytkami počítá a žádá jen, by úchytky od zásady byla odůvodněna, ba i exekuční řád staví na té myšlence, když v §u 151 nejnižší podání stanoví polovicí, pokud se týče dvěma třetinami ceny odhadní, třeba vyšetřena byla kapitalisováním čistého výtěžku, a při předmětech horního vlastnictví, kde pravidelně méně kupitelů nadíti se lze, dle §u 244 dokonce jednou třetinou, ponechávaje zvýšení dražbě, t. j. úsudku koupěchtivých. Upozorniti však dlužno, že znalec pozemků neudal cenu dle druhu, bonitních tříd a plošných jednotek, jejíž udání náleží k sebekontrolě (srv. § 17 odh. ř.). Žalovaný uplatňuje, že nižší stolice pustily se zřetele, že r. 1920 reality měly větší a peníze menší cenu. K tomu upozorniti dlužno, že sice dle §u 951, 785 první odstavec obč. zák. vyšetřiti jest cenu dle §u 794 téhož zákona, to jest cenu, jakou nemovitost měla v době převzetí (odevzdání), že však v tomto případě prodána byla sice mlýnská usedlost, o niž jde, v únoru 1920, že ale prodávající vyhradil si právo požívání až do své smrti, takže do té příslušela žalovanému toliko holá držba podstaty a teprve po smrti otcově, jenž zemřel dne 30. ledna 1924, příslušely mu i užitky, ale podle přirozenosti věci platí za odevzdání a převzetí právě jen takový fyzický převod, který brání užitků umožňuje. Na tom stanovisku stojí zásadně také exekuční řád, jak § 156 ve spojení s §em 159 čís. 4 dokazuje. Dle toho dlužno jako dobu převzetí považovati konec ledna 1924 a nikoli únor 1920, a podle té doby ceniti, čímž řečená námitka žalovaného jest odklizená. Určovati cenu dle domnělého pachtovného a dle toho, kolik osob ve mlýně bylo živo, nebo konečně volnou úvahou dle §u 273 c. ř. s. nebylo místno, když takové mlýny v pachtu nebývají (srv. § 17 odh. ř. »obvyklé pachtovné«) a je těžko určiti náklad na výživu osoby v takové živnosti, kde pravidelně osoba při práci vypomáhá a když konečně důkaz znalecký je na snadě, ježto předmět odhadu je tu a znalcům nemůže úkol jeviti se těžší než při každém jiném odhadu. Míňení dovolání žalobcova, že žalovaný je povinen vydati samy nemovitosti, není místné, v tom má odvolací soud pravdu. Nejdeť o čisté darování, nýbrž s koupí smíšené, žalovaný neobdržel darem nemovitost celou, nýbrž jen část její hodnoty, a když věc jest nedělitelná a on část její vydati povinen není, nelze to v duchu §u 951 obč. zák. vyrovnati jinak, než penězi, jak k tomu předpis ten žalovanému dává právo i pro případ čistého darování. Z toho také jde, že jen žalovaný, ježto je to dáno do jeho vůle, mohl by tomu odporovati, nikoli žalobce. Žalovaný ale toho nečinil, naopak v dovolání proti tomu brojil. Rozhodnutí čís. 1770 sb. n. s. mělo jiný skutkový podklad, tam totiž Lydie K. obdržela dům bezplatně, šlo tedy o darování čisté. Uplatňoval-li žalovaný, že s manželkou ve mlýně pracoval a že se mu otec za to odměnil a nahradil mu to postupem mlýna, nebylo lze pojímati to jako námitku započtení, jak tomu nyní chce jeho dovolání, protože netvrdil, že práce ty mu dělal v úmyslu, by si ho za to zavázal k úplatě, a nikoli z lásky a pro užitek, který sám z té práce měl,

jsa při nejmenším s celou rodinou z toho živ. Tak na to odpovědětí sluší, kdyby to mínil jako započtení proti tvrzenému darování, že totiž postup mlýna se strany otce nejeví se vůči němu darováním, nýbrž odplatou za služby, neboť i pak by to bylo darováním, sice darováním z uznalosti, vždy však darováním, jak § 940 obč. zák. výslovně praví. Pak-li však to míní jako započtení v pravém slova smyslu, tedy srážku proti žalobnímu nároku, je to tím spíše nemístno, neboť proti žalobci nemůže si srážeti to, co si počítal proti otci, a dokonce jen jako nárok na otcovu »uznalost«, kteréhož výrazu i pojmu sám na uvedeném místě užil. Bylo tedy za účelem správného odhadu, kteráž otázka jediné posud vyřešena není, tak rozhodnouti, jak se stalo, k čemuž se podotýká, že obě strany napadly ocenění sporné mlýnské usedlosti dle domnělého pachtovného a domnělé její výživnosti, jakož i — žalovaný výslovně, žalobce odpo-rem proti výsledku úvahy dle §u 273 c. ř. s. a v tom mají úspěch, ježto jim dáno v tom za pravdu, pročež vyhověno oběma dovoláním a to následkem vadnosti znaleckého důkazu žalobcem ve smyslu §u 503 čís. 2 c. ř. s. uplatňované.

Čís. 5439.

Bylo-li nakladateli přenecháno právo úplného využití (exploitace) uměleckého obrazového díla, jest oprávněn vydati obrazy i v kalendáři, jehož úprava jest umělecká.

Ten, komu původce (autor) přenechal reprodukci díla, není bez jeho souhlasu oprávněn převést reprodukční právo na osobu třetí.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1925, Rv I 930/25.)

Žalobce (akademický malíř) propůjčil firmě K. a spol. výhradné reprodukční právo k vydání obrázkového díla. Firma K. a spol. přenechala smlouvou ze dne 9. října 1922 reprodukční právo žalovanému Miroslavu K-ovi, jenž vydal podle štočků žalobcových obrazů kalendáře i samostatné obrazy. Žalobce domáhal se na firmě K. a spol. zrušení nakladatelské smlouvy, kterýžto spor vysoudil (viz rozhodnutí čís. sb. 4473). Ve sporu, o nějž tu jde, domáhal se na Miroslavu K-ovi, že mu (žalobci) přísluší původcovské právo k obrazům, že reprodukce, již provedl dle těchto obrazů žalovaný, stala se bezprávně, že bylo jí vsaženo do práv žalobcových, že hotové reprodukce propadají podle §§ 56, 61 aut. zák., že žalovaný jest povinen to uznati a zdržeti se dalšího reprodukování, rozmnožování, vydávání a rozšiřování reprodukcí žalobcových obrazů. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Sice byla rozsudkem ze dne 15. ledna 1924, potvrzeným v obou vyšších stolicích (viz čís. sb. 4473) nakladatelská smlouva ze dne 4. ledna 1919 mezi žalobcem a firmou K. a spol. na 110 obrazů, o něž jde, zrušena, a sice právě proto, že firma K. a spol. přenechala neprá-